הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסז

ה רַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה (ח״ז סי׳ כ) מֵהָא דִּפְסָחִים ל״ג (ע״א). ו תְּשׁוּבַת הָרַ״ן (סי׳ נט). ז בִּתְשׁוּבָה (הרשב״א המיוחסות) לְהָרַמְבַּ״ן בְּסִימָן קס״ח. ח טוּר וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (אות ה) בְּשֵׁם רַאֲבַ״ן וְהָרֹא״ש בִּתְשׁוּבָה כְּלָל כ״ד (סי׳ ו).

ה [ה]דָּגָן שֶׁבִּמְחֻבָּר (יז) שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ לְגַמְרֵי וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִינִיקָה, כְּמַאן דְּמַנַּח בְּכַדָּא דָּמֵי וּמְקַבֵּל חִמּוּץ (יח) אִם יָרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים: ו [ו]חִטִּים שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהֶם מְבֻקָּעוֹת, (יט) אוֹתָן שֶׁאֵין מְבֻקָּעוֹת (כ) מֻתָּרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַדָּבָר מָצוּי שֶׁבִּשְׁעַת גְּשָׁמִים עֶלְיוֹנִית הַגָּדִישׁ וְתַחְתִּיתוֹ מִתְחַמֵּץ וּמִתְבַּקֵּעַ וְאֵין הַמַּיִם נוֹגְעִים בְּאֶמְצָעִיתוֹ כְּלָל: ז (כא) [ז]יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ בּוֹרוֹת מְלֵאִים חִטִּים וְחוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ בְּקַרְקָעִית הַבּוֹר וּבְקִירוֹתָיו חִטִּים מְבֻקָּעִים מִלַּחוּת הַבּוֹר וְהָאָרֶץ, בְּבִטּוּל בְּעָלְמָא סַגִּי (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תל״ו סָעִיף א׳): ח [ח]דְּבַשׁ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי, (כב) אֵין מַחֲזִיקִים בּוֹ אִסּוּר (כג) וְאוֹכְלִים אוֹתוֹ בְּפֶסַח. הַגָּהּ: (כד) מִיהוּ יֵשׁ מַחְמִירִין (מרדכי פרק כל שעה (סי׳ תקנא) והגהות מיימוני (דפוס קושטא) פרק ד׳ (ה״ח)). וְהַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ (כה) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל דְּבַשׁ רַק אוֹתוֹ שֶׁמְּבִיאִים (יג) בְּחָבִיּוֹת מִן הַכַּוֶּרֶת שֶׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה שֶׁקּוֹרִין מֶע״ד. (כו) וּתְאֵנִים יְבֵשִׁים וַעֲנָבִים יְבֵשִׁים שֶׁקּוֹרִין רוֹזִינִ״י גְּדוֹלִים אוֹ קְטַנִּים, תָּלוּי בְּמִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת, כִּי יֵשׁ מַחְמִירִים שֶׁלֹּא לְאָכְלָן וְיֵשׁ מְקִלִּין, וְלָכֵן נָהֲגוּ בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לְהַחְמִיר (כז) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל שׁוּם פֵּרוֹת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יֵשׁ לְמָכְרוֹ קֹדֶם פֶּסַח כְּמוֹ שְׁאָר תַּעֲרֹבֶת חָמֵץ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מְעִיל צְדָקָה סִימָן ס״ט שֶׁכָּתַב, בִּשְׁנַת תע״ב הָיוּ גְּשָׁמִים בִּימֵי הַקָּצִיר וְרָאִינוּ שֶׁהַחִטִּים שֶׁקָּצַרְנוּ יוֹם אוֹ יוֹמַיִם אַחֲרָיו לְמַצַּת מִצְוָה הָיוּ נִגְמָרִים וִיבֵשִׁים כָּל צָרְבָּם, וְנִסְתַּפַּקְנוּ אוּלַי הָיוּ כֵּן נִגְמָרִים וִיבֵשִׁים בְּעֵת שֶׁהָיָה הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ שֶׁפָּסַק הָרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״ז סי׳ כ) שֶׁמְּקַבֵּל חִמּוּץ אַף בִּמְחֻבָּר לָקַרְקַע, וְהֶעֱלָה שֶׁאֵין לָחוֹשׁ לָזֶה אֲפִלּוּ נִתְיַבְּשׁוּ לְגַמְרֵי וְהֵם בִּקְלִפָּתָן, אִם לֹא כְּשֶׁנִּתְרַבּוּ הַגְּשָׁמִים יוֹם וָלַיְלָה גֶּשֶׁם חָזָק שֶׁמַּפִּיל הַקַּשִּׁים וְהַשִּׁבֳּלִים לָאָרֶץ וְהַגְּשָׁמִים מְזַלְּפִין עֲלֵיהֶם בְּחֹזֶק וּכְמַאן דְּמַנְּחִי כְּבוּשִׁים בִּכְלִי מָלֵא מַיִם דָּמֵי, אֲבָל בְּגֶשֶׁם שֶׁאֵינוֹ חָזָק כָּל כָּךְ וְאֵינוֹ אוֹרֵךְ זְמַן גָּדוֹל אֵין לְהַחְמִיר, אִם לֹא שֶׁאָנוּ רוֹאִים אוֹתָם בְּקוּעִים. וְתֵדַע, שֶׁלֹּא הִצְרִיכוּ שִׁמּוּר

בְּאֵר הֵיטֵב

שֶׁלֹּא רָאִינוּ בָּהֶם שִׁנּוּי בְּמַרְאִיתָן וְאֵינָם לַחוֹת, עַיֵּן שָׁם. וְאִם יֵשׁ בָּהֶם חִטִּים שֶׁצָּמְחוּ עַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ״ג (ס״ג): ח (יג) בְּחָבִיּוֹת וְכוּ׳ שֶׁעוֹשִׂין וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ תַּרְתֵּי בָּעִינַן, דְּדַוְקָא מֵאוֹתוֹ שֶׁבֶּחָבִית מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מַשְׁקֶה. דְּאַף אִם תִּמְצִי לוֹמַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְעַט קֶמַח, בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים בִּשְׁעַת בִּשּׁוּל קֹדֶם פֶּסַח. אֲבָל אוֹתָן שֶׁמְּבִיאִין בְּכֵלִים קְטַנִּים אָסוּר אֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה, וְכַמָּה פְּעָמִים נִתְבָּרֵר לִי שֶׁמְּעָרְבִין בָּהֶן קֶמַח הַרְבֵּה. וְלֶאֱכֹל הַדְּבַשׁ בְּעַיִן, בְּכָל עִנְיָן אָסוּר דְּאָתֵי לְאַחְלוּפֵי. וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח) וּמַהַרְשַׁ״ל (על הסמ״ג לאוין עט). וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת הַמַּשְׁקֶה בְּפֶסַח. בַּ״ח (ס״ד). מִיהוּ דְּבַשׁ שֶׁמְּבִיאִין עִם הַחֲדָרִים קְטַנִּים שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁהוּא מֻנָּח בַּכַּוֶּרֶת שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְרַסֵּק נוֹהֲגִין בּוֹ הֶתֵּר לְכֻלֵּי עָלְמָא, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְעָרֵב בּוֹ כְּלוּם כְּשֶׁרוֹדִין אוֹתָם מִן הַכַּוֶּרֶת. לְבוּשׁ וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז). וְטַ״ז (סק״ו) כָּתַב דְּמַשְׁמָעוּת דִּבְרֵי הָרַב מַשְׁמַע ׳אוֹתוֹ שֶׁמְּבִיאִים בְּחָבִית מִן הַכַּוֶּרֶת׳, דַּאֲפִלּוּ לְאָכְלוֹ כָּךְ בְּעֵין מֻתָּר (עכ״ל) [וְעַל פִּי זֶה] נִרְאֶה לִי הֶתֵּר גָּמוּר לְבַשֵּׁל בְּחוֹל הַמּוֹעֵד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַחוֹת, וְהֶעְתִּיקוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים: ה (יז) שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ לְגַמְרֵי וְכוּ׳. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קכח ס״ל) דְּמִטַּעַם זֶה נוֹהֲגִים הַחֲרֵדִים שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁלָּהֶן מְשֻׁמָּרִים מִשְּׁעַת קְצִירָה, דְּלִפְעָמִים מַנִּיחִים לְיַבְּשָׁן בִּמְחֻבָּר יוֹתֵר מִדַּאי מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהֶם פְּנַאי לִקְצֹר, וְזוֹ שֶׁקּוֹרִין שְׁמוּרָה קוֹצְרִין אוֹתָן בְּעוֹד שֶׁהֵן לַחִים קְצָת, עַיֵּן שָׁם: (יח) אִם יָרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים. הַיְנוּ גְּשָׁמִים מְרֻבִּין, אֲבָל עַל יְדֵי זְלִיפָה מוּעֶטֶת שֶׁיָּרַד עַל הַשִּׁבֳּלִים (כה) לֹא חָיְישִׁינַן וּמֻתָּר אֲפִלּוּ לְמַצַּת מִצְוָה [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ז) בְּשֵׁם רַבֵּינוּ מָנוֹחַ (פ״ה ה״ט)]. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יב) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מְעִיל צְדָקָה: ו (יט) אוֹתָן שֶׁאֵין מְבֻקָּעוֹת וְכוּ׳. וּמִכָּל מָקוֹם (כו) צְרִיכִין לְבָרֵר מֵהֶן הַמְבֻקָּעוֹת אוֹ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים שִׁשִּׁים נֶגְדָּם: (כ) מֻתָּרוֹת. וְדַוְקָא (כז) כְּשֶׁאֵינָן לַחוֹת: ז (כא) יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. דְּהָוֵי (כח) כְּחָמֵץ שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, וְעוֹד דִּסְפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא לֹא נִתְחַמְּצוּ וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר נִתְחַמְּצוּ שֶׁמָּא נִתְעַפְּשׁוּ: ח (כב) אֵין מַחֲזִיקִין בּוֹ אִסּוּר. לוֹמַר שֶׁהוּא מְזֻיָּף בְּסֹלֶת שֶׁעֵרְבוּ בּוֹ, דְּאַחְזוּקֵי אִסּוּרָא לֹא מַחְזְקִינַן, וְעוֹד דַּאֲפִילוּ עֵרְבוּ, (כט) הֲרֵי דְּבַשׁ מֵי פֵּרוֹת הוּא וְאֵין מַחְמִיצִין: (כג) וְאוֹכְלִים אוֹתוֹ בְּפֶסַח. יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (ל) דְּהַיְנוּ דַּוְקָא לֶאֱכֹל הַדְּבַשׁ בְּעַיִן כְּמוֹת שֶׁהוּא אֲבָל לָלוּשׁ בּוֹ עִסָּה אָסוּר, כִּי מָצוּי הוּא בְּעֵת הוֹצָאַת הַשַּׁעֲוָה מֵהַדְּבַשׁ לְהִתְעָרֵב שָׁם מַיִם וַהֲוָה לֵיהּ מַיִם עִם מֵי פֵּרוֹת (לא) וּמַחְמִיצִין: (כד) מִיהוּ יֵשׁ מַחְמִירִין. שֶׁרְגִילִין לְעָרֵב בּוֹ סֹלֶת לְתוּתָה: (כה) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל דְּבַשׁ רַק וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ שֶׁבִּדְבַשׁ זֶה שֶׁמְּבִיאִין בֶּחָבִית מִן הַכַּוֶּרֶת (לג) שֶׁמְּעֹרָב בּוֹ עֲדַיִן הַשַּׁעֲוָה נוֹהֲגִים לְאָכְלוֹ (לג) אַף בְּעַיִן וְכֵן לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה מֶע״ד, מִשּׁוּם דְּאֵין דֶּרֶךְ לְזַיֵּף, וַאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה מֶע״ד בְּפֶסַח (לד) שָׁרִי מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב אִם אֵין לוֹ מַשְׁקֶה אַחֶרֶת. אֲבָל מַה שֶּׁמְּבִיאִין בְּכֵלִים קְטַנִּים שֶׁמְּנֻקֶּה מִן הַשַּׁעֲוָה, דֶּרֶךְ הָעַכּוּ״ם לְעָרֵב בָּהֶן קֶמַח וְלָכֵן אָסוּר לְאָכְלוֹ וְאַף לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה בְּפֶסַח. (לה) וְיֵשׁ מֵהָאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה אַף קֹדֶם פֶּסַח מִשּׁוּם דְּמָצוּי שֶׁמְּעָרְבִין בָּהֶן קֶמַח הַרְבֵּה עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אַף בְּתַעֲרוֹבוֹת הַמַּיִם שִׁשִּׁים נֶגֶד הַקֶּמַח לְבַטְּלָם, (לו) וְכֵן מַחְמִירִין שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל דְּבַשׁ בְּעַיִן בְּפֶסַח אַף מֵאוֹתָן הַבָּאִין מֵחָבִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מִשּׁוּם דְּאָתֵי לְאַחְלוּפֵי לְהָקֵל בְּכָל דְּבַשׁ, [אִם לֹא (לז) אוֹתָן שֶׁמְּבִיאִין עִם הַחֲדָרִים הַקְּטַנִּים שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁהוּא מֻנָּח בַּכַּוֶּרֶת שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְרַסֵּק]. וּלְעִנְיַן מַעֲשֶׂה בַּעֲשִׂיַּת מַשְׁקֶה מֶע״ד קֹדֶם הַפֶּסַח, מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי (לח) הָאַחֲרוֹנִים דְּנוֹהֲגִין עַכְשָׁו לְהָקֵל אַף מֵאוֹתָן שֶׁבָּאִין בְּכֵלִים קְטַנִּים, א]דְּתָלִינַן שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַקֶּמַח בְּשִׁשִּׁים [אִם לֹא (לט) שֶׁיָּדוּעַ שֶׁבְּאוֹתָן מְקוֹמוֹת הַדֶּרֶךְ לְעָרֵב קֶמַח הַרְבֵּה], וּמִכָּל מָקוֹם הַמַּחְמִיר בָּזֶה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מַשְׁקֶה מֶע״ד כִּי אִם מֵהַדְּבַשׁ הַבָּא בְּחָבִית עִם הַשַּׁעֲוָה, תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה. וּלְעִנְיַן לֶאֱכֹל בְּפֶסַח דְּבַשׁ בְּעַיִן הַבָּא מִן הֶחָבִיּוֹת, תָּלוּי (מ) בְּמִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת וּבִמְדִינָתֵנוּ הַמִּנְהָג לְהָקֵל. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לַחְקֹר וְלֵידַע מִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת, כִּי יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹתְנִין לֶחֶם בַּכַּוֶּרֶת בִּשְׁעַת רְדִיָּה אוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁל חָמֵץ, וּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לָחוֹשׁ לָזֶה אָסוּר הַדְּבַשׁ לְאָכְלוֹ (מא) בְּעַיִן בְּפֶסַח אֲבָל מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה מֶע״ד קֹדֶם פֶּסַח [חַיֵּי אָדָם (כלל קכז ס״ב)]: (כו) וּתְאֵנִים יְבֵשִׁים. דְּיֵשׁ חֲשָׁשׁ (מג) שֶׁמְּפַזְּרִים עֲלֵיהֶם קֶמַח בְּשָׁעָה שֶׁמְּיַבְּשִׁין אוֹתָן, וַעֲנָבִים רְגִילִין לְיַבְּשָׁן בְּתַנּוּר אֵצֶל הַפַּת אוֹ אַחַר שֶׁהוֹצִיאוּ הַפַּת מִן הַתַּנּוּר, וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאֵין מְפַזְּרִין עֲלֵיהֶם קֶמַח וּמְיַבְּשִׁין אוֹתָן בַּשֶּׁמֶשׁ, (מג) וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב שֶׁתָּלוּי בְּמִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת: (כז) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל שׁוּם פֵּרוֹת וְכוּ׳. הַיְנוּ מִטַּעַם הַנַּ״ל. וּמִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִין (מד) הֶתֵּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם מַשְׁקֶה בְּפֶסַח דְּהַיְנוּ שֶׁשּׁוֹרִין אוֹתָם בְּמַיִם עַד שֶׁנִּקְלָט טַעְמָן בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְשׁוֹתִין הַמַּיִם בְּפֶסַח, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין בָּהֶם אֶלָּא חֲשָׁשׁ בְּעָלְמָא אֵין מַחְמִירִין כָּל כָּךְ לֶאֱסֹר אַף מֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (כה) דְּכָל אַגַּב מִדְלַיְהוּ [הַיְינוּ דֶּרֶךְ נְפִילָתָן] לֹא מַחְמְצֵי, וּכְהַהִיא דְּפְסָחִים דַּף מ׳ (ע״א) עַיֵּן שָׁם: ו (כו) חַיֵּי אָדָם (כלל קכו ס״ה): (כז) הַגְּרַ״ז (ס״ח), וּפָשׁוּט: ז (כח) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב בה״ג) בְּשֵׁם רַשְׁבָּ״א (תשובות המיוחסות סי׳ קסח): ח (כט) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה דבש). וְלוֹמַר שֶׁמָּא מַיִם וְגַם קֶמַח, חֲשָׁשָׁא רְחוֹקָה הִיא [שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף]: (ל) שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ח) וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ז): (לא) הַיְינוּ שֶׁצָּרִיךְ אָז שְׁמִירָה יְתֵרָה וּלְכָךְ אֵין לָלוּשׁ בָּהֶם לְכַתְּחִלָּה וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תס״ב סָעִיף ב׳: (לג) אַחֲרוֹנִים: (לג) טַ״ז (סק״ו) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יז) וְחֹק יוֹסֵף (ס״ק יא) בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הָרַמָּ״א, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ז) דְּכֵן מוֹרֶה לְשׁוֹן הָרַמָּ״א דְּלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז), וְכֵן מוּכָח בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג): (לד) טַ״ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לה) בַּ״ח (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם): (לו) שָׁם: (לז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּדַעַת הַלְּבוּשׁ דְּבָזֶה לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרִי, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּנִרְאֶה דְּבָזֶה כֻּלֵּי עָלְמָא מוֹדִים לְהָקֵל דְּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ דְּאָתֵי לְאַחְלוּפֵי לְהָקֵל בִּדְבַשׁ אַחַר, וְעַיֵּן פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ז): (לח) חָמֶד מֹשֶׁה (ס״ז) וְהַגְּרַ״ז (סי״ד): (לט) אַחֲרוֹנִים: (מ) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) וּפְרִי מְגָדִים (שם): (מא) וְלִכְאוֹרָה אַף אִם יִרְצֶה לְסַנֵּן, לֹא מְהַנֵּי, לְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תמ״ז בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן י״ג דְּאִם נָפַל פַּת בְּמֵי דְּבַשׁ שֶׁהֵם עָבִים לֹא מְהַנֵּי סִנּוּן וְכָל שֶׁכֵּן בִּדְבַשׁ מַמָּשׁ, וְאֶפְשָׁר דְּהָכָא שֶׁהוּא רַק חֲשָׁשׁ בְּעָלְמָא יֵשׁ לְהָקֵל: (מג) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה דבש) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: (מג) הַגְּרָ״א: (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סי״ד) כתב: ויש מתירין אפילו בפחות מששים, ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה או במקום מניעת שמחת יום טוב. וכתב עוד (סט״ז): אבל אם ידוע בבירור שעירבו קמח חמץ, אף שנתהפך לדבש אסור להשהותו, ואם נפל לתוך התבשיל אוסר תערובתו במשהו אף במקום הפסד מרובה ומניעת שמחת יום טוב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(יד) [יד] יְבֵשִׁים, אִם לֹא שֶׁיָּדוּעַ שֶׁנִּתְיַבְּשׁוּ (כח) בְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְחָמֵץ. (טו) [טו] וְצוּקֶ״ר אָסוּר לְאָכְלוֹ, (כט) אֲפִלּוּ לְהַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר (תרומת הדשן סימן (קיד) [קיט]). (ל) וּבְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן אוֹכְלִין פֵּרוֹת יְבֵשִׁים (לא) וְצוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל שֶׁאֵין בּוֹ

בַּאֵר הֵיטֵב

מַשְׁקֶה מֶע״ד מִדְּבַשׁ שֶׁנִּכָּר שֶׁבָּא מִכַּוֶּרֶת כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לִשְׁתִיָּה בְּיוֹם טוֹב. אַף שֶׁמּוֹרִי וְחָמִי זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה כָּתַב לֶאֱסֹר לַעֲשׂוֹת הַמַּשְׁקֶה בַּמּוֹעֵד מֵחֲשֶׁשׁ תַּעֲרֹבֶת, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּהַמֵּקִיל לִכְבוֹד יוֹם טוֹב בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁאֵין לָנוּ שְׁתִיָּה אַחֶרֶת בְּפֶסַח, לֹא הִפְסִיד, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ח) וּבְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יז): **(יד) יְבֵשִׁים.** אֲבָל נָהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מֵהֶם מַשְׁקֶה דְּהַיְינוּ שֶׁשּׁוֹפְכִין עֲלֵיהֶם מַיִם קָרִים וְשׁוֹרֶה אוֹתָם עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מַשְׁקֶה, וְכֵן הֵעִיד הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) שֶׁכֵּן הַמִּנְהָג בִּקְהִלַּת קֹדֶשׁ קַאלִישׁ, אֲבָל אֵין לְבַשֵּׁל בָּהֶם, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּטַעַם הַמִּנְהָג: **(טו) וְצוּקֶ״ר.** כָּתַב אֵלִיָּהוּ זוּטָא (סק״ה) רָאִיתִי שֶׁבָּא שְׁאֵלָה לִפְנֵי זְקֵנִי הַגָּאוֹן מַהֲרַ״ש זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה אַחַר פֶּסַח שֶׁשָּׁהָה הוּ״ט צוּקֶ״ר וְהוֹרָה לְמָכְרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַטַּ״ז (סק״ח) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) כָּתְבוּ דְּאֵין אִסּוּר בְּהוּ״ט צוּקֶ״ר אוֹ מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין קַאנְדִּ״י צוּקֶ״ר לְהַשְׁהוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ, מִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ לְמָכְרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְכַתְּחִלָּה אֲבָל בְּדִיעֲבַד מֻתָּר, וְשֶׁזֶּהוּ כַּוָּנַת הָרַב בַּהַגָּ״ה צוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל. וְלֹא מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין עַכְשָׁו צוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל, שֶׁאוֹתוֹ יֵשׁ בּוֹ חֲשֶׁשׁ יוֹתֵר וְחָמֵץ גָּמוּר הוּא, שֶׁמְּבַשְּׁלִין צוּקֶ״ר לָבָן בְּיוֹרוֹת חֲמוּצוֹת וְהוּא נִתְאַדֵּם, וַאֲפִלּוּ לְהַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר כִּי יֵשׁ בּוֹ תַּעֲרֹבֶת חָמֵץ. וְכָל שֶׁכֵּן מִינֵי בְּלִילוֹת צוּקֶ״ר שֶׁמְּחַפִּין בָּהֶם מִינֵי פֵּרוֹת וּבְשָׂמִים, שֶׁזֶּה יֵשׁ בּוֹ חִמּוּץ גָּמוּר. וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כא) דְּאַף דִּלְכַתְּחִלָּה רָאוּי לִזָּהֵר לְעִנְיַן לְהַשְׁהוֹתוֹ בִּדְבָרִים אֵלּוּ מִכָּל מָקוֹם אִם עָבַר וְשָׁהָה אוֹתָם אוֹ הַתַּעֲרֹבֶת וְאִיכָּא הֶפְסֵד מְרֻבֶּה אוֹ מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, אֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד דְּאִיכָּא סְפֵיקֵי וַחֲשָׁשֵׁי טוּבָא, דִּילְמָא לֹא נִתְעָרֵב בּוֹ וְאִם תִּמְצִי לוֹמַר נִתְעָרֵב בּוֹ דִּילְמָא נִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח וְאִם תִּמְצִי לוֹמַר לֹא נִתְבַּטֵּל דִּילְמָא לֹא עֵרְבוּ בּוֹ סֹלֶת מֵחִטִּים לְתוּתִים וּמֵי פֵּרוֹת אֵינוֹ מַחְמִיץ וְאִם תִּמְצִי לוֹמַר לָתְתוּ דִּילְמָא לֹא נִתְחַמֵּץ עַל יְדֵי לְתִיתָה זוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם קֹדֶם שֶׁיּוֹרֶה הַמּוֹרֶה צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם אֵיךְ וּמַה נַּעֲשֶׂה כִּי דָּבָר זֶה מִשְׁתַּנֶּה לְפִי הַמָּקוֹם וּלְפִי הַזְּמָן, וּלְכַתְּחִלָּה נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בְּכָל עִנְיָן. אַךְ מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין עַכְשָׁו צוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל רַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מְקִלִּין וְנִמְשָׁךְ לָהֶם טָעוּת זֶה מִלְּשׁוֹן הָרַב בַּהַגָּ״ה וּכְבָר הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁטָּעוּת הִיא בְּיָדָם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְעַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י ס״ק יב) שֶׁכָּתַב דְּגַם צוּקֶ״ר שֶׁהוּא דַּק דַּק הֵיטֵב יֵשׁ גַּם כֵּן חֲשֶׁשׁ חִמּוּץ, וְגַם הַמַּשְׁקֶה הַנַּעֲשֶׂה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

רַק מִשְּׁעַת קְצִירָה וְלֹא מִשָּׁעָה שֶׁנִּגְמְרוּ בִּמְחֻבָּר, וְעוֹד דַּהֲרֵי טַל לֹא מִיעֲצַר וְנוֹפֵל עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וְלֹא נִזְכָּר בְּשׁוּם פּוֹסֵק דָּבָר כוּ׳, עַיֵּן שָׁם: **ח [יד] יְבֵשִׁים.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן ע״א כָּתַב עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) לְהַתִּיר אַף בְּתַנּוּר שֶׁאָפוּ בּוֹ לֶחֶם כוּ׳, אוּלַי לֹא שָׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם עֵינוֹ לִרְאוֹת שֶׁרְגִילוּת לְפַזֵּר בְּתַחְתִּית הַלֶּחֶם קֶמַח הַרְבֵּה וְאוּלַי נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ בְּעַיִן בַּתַּנּוּר כוּ׳. (לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לוֹמַר דְּרֹב מִקֶּמַח הַהוּא נִשְׁאָר דָּבוּק בַּלֶּחֶם שֶׁהוּא (רק) [רַךְ] בְּעֵת בִּיאָתוֹ מֵהַמַּרְדָּה בַּתַּנּוּר, וְאִם נוֹפֵל מִשָּׁם מְעַט, מִקְּלִי קָלֵי לֵיהּ חֹם הַתַּנּוּר וְנַעֲשֶׂה אֵפֶר וְעַל כָּל פָּנִים חָרוּךְ מְאֹד עַל שֶׁלֹּא נִשְׁאָר בּוֹ טַעַם חָמֵץ בְּעֵת שֶׁנּוֹתְנִין הַפֵּרוֹת לַתַּנּוּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן). וּבִמְדִינַת רוּסְיָא בְּכָל הַגְּלִילוֹת אֵין נוֹהֲגִין הֶתֵּר לֹא בִּשְׁזִיפִים שֶׁקּוֹרִין פְּלוֹיְמֶי״ן וְלֹא בְּתַפּוּחִים וְלֹא בְּאַגָּסִים יְבֵשִׁים כְּלָל, רַק מַה שֶּׁנִּתְיַבְּשׁוּ בְּבֵיתוֹ וּבְתַנּוּרוֹ לְשֵׁם חַג הַפֶּסַח, וּבְבוֹאִי לִמְדִינָה זוֹ הִנֵּה נוֹהֲגִים בְּפֵרוֹת שֶׁקּוֹנִים מֵאוֹתָן הַתַּנּוּרִים שֶׁעוֹמְדִים בַּגִּנּוֹת שֶׁל הַשָּׂרִים שֶׁאֵין אוֹפִים שָׁם, אֲבָל מֵהַמְּבִיאִים לִמְכֹּר בַּשּׁוּק אֵין הֶתֵּר, וּבִמְדִינוֹת הַגֶּר שֶׁנָּהֲגוּ אִסּוּר אַף מֵהַגִּנּוֹת, קָשֶׁה לְהַתִּיר אַף שֶׁיֵּשׁ הֶתֵּר עַל אוֹתָן שֶׁבַּגִּנָּה לַעֲשׂוֹת מֵהֶם יַיִן שָׂרָף קֹדֶם פֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַתִּיר אִם יֵשׁ לָחֹשׁ דְּנָפֵיק מִנֵּיהּ חוּרְבָּא לְזַלְזֵל בְּמִנְהָגִים וְאִסּוּרִים, עַיֵּן שָׁם: **[טו] וְצוּקֶ״ר.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת נוֹדָע בִּיהוּדָה חֵלֶק א׳ סִימָן כ״ג וּבְמַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן ע״ב שֶׁכָּתַב בְּפוּדֶ״ר צוּקֶר הַמְּבִיאִים בְּחָבִיּוֹת וְיֵשׁ חוֹשְׁשִׁים לְתַעֲרֹבֶת קֶמַח וְגַם שֶׁמָּא הֶחָבִיּוֹת הַמָּה מֵהֶחָבִיּוֹת שֶׁהוֹלִיכוּ בָּהֶם הַקֶּמַח לַמְּדִינָה הַהִיא שֶׁשָּׁם גִּדּוּלוֹ, וְכָתַב שֶׁאִם הַמּוֹכֵר הוּא מֵהַסּוֹחֲרִים הַגְּדוֹלִים אֵין לִמְחוֹת בְּמָקוֹם שֶׁמִּנְהָג לְהָקֵל, וְעַל כָּל פָּנִים יִזָּהֲרוּ שֶׁיֻּקַּח הַפּוּדֶ״ר הַהוּא בִּפְנֵי הַיִּשְׂרָאֵל תֵּכֶף בִּפְתִיחַת הֶחָבִית וְלִקַּח מֵאֶמְצַע הֶחָבִית, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּחֵלֶק א׳ סִימָן כ״ד שֶׁכָּתַב שֶׁבִּמְקוֹם גִּדּוּלוֹ אֵין לָחֹשׁ לְזִיּוּף שֶׁשָּׁם קֶמַח בְּיֹקֶר כִּפְלֵי כִּפְלַיִם מִצּוּקֶ״ר, וְלָכֵן הַמִּנְהָג כְּשֶׁהוּא מוּבָא בִּסְפִינָה לְהָאמְבּוּרְג אוֹ לְאַמְשְׂטֶרְדָּם שׁוֹלֵחַ הָרַב שְׁלוּחָיו לַחְתֹּם הֶחָבִיּוֹת וּמִשָּׁם מְבִיאִים אוֹתָם מְחֻתָּם עִם הֶכְשֵׁר מֵהָרַב, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁאֵלַת יַעְבֵּ״ץ חֵלֶק ב׳ סִימָן ס״ה כָּתַב שֶׁקִּיסְטִי״ן צוּקֶ״ר מִן הַהֶפְתֵּק, פָּשַׁט הֶתֵּרוֹ עַל פִּי אָבִי מוֹרִי הַגָּאוֹן זַ״ל, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת תִּפְאֶרֶת צְבִי (אר״ח) סִימָן י״ח וְי״ט שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן לְהַתִּיר הַמּוּבָא בְּחָבִיּוֹת מִמֶּרְחָקִים מִמְּקוֹם גְּדִילַת הַצּוּקֶ״ר בְּעַצְמוֹ כְּמוֹ לְסוֹחֲרִים אֵינָם יְהוּדִים, וְהַצּוּקֶ״ר הוּא צֶבַע בְּרוֹיְ״ן, וְאֵין לָחֹשׁ בּוֹ לְתַעֲרוֹבוֹת קֶמַח שֶׁהוּא חֲשֶׁשׁ רָחוֹק שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בְּמַרְאֶה, אֲבָל אִם אֵינוֹ צֶבַע בְּרוֹיְ״ן יֵשׁ לְהַחְמִיר קְצָת אַף שֶׁזֶּה יֵשׁ לוֹ מִמְּקוֹם גִּדּוּלוֹ שֶׁשָּׁם הַקֶּמַח בְּיֹקֶר, מִכָּל מָקוֹם גְּזֵרָה דִּלְמָא אָתֵי לְאַחְלוּפֵי לִקַּח גַּם מִשְּׁאָר סוֹחֲרִים שֶׁהֵם מְפַנִּים בְּדֶרֶךְ הָרַב הַהוּא וּמְרִיקִין מִכְּלִי אֶל כְּלִי, וְאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּלְמָא בְּמָקוֹם שֶׁהַקֶּמַח בְּזוֹל יְעָרְבוּ שָׁם קֶמַח וְאַף בְּתַגֶּר חָיְישִׁינַן, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה שֶׁבִּמְקוֹם צֹרֶךְ אוֹ הֶפְסֵד, יֵשׁ לְהַתִּיר בָּזֶה שֶׁיָּדוּעַ שֶׁדַּרְכּוֹ שֶׁכָּל הַשָּׁנָה יָבוֹאוּ לוֹ חָבִיתִין צוּקֶ״ר מִמְּקוֹם גִּדּוּלָם כְּמוֹת שֶׁהֵם אַף שֶׁאֵינוֹ בְּרוֹיְ״ן וְנוֹתְנִין לוֹ כְּתַב הֶכְשֵׁר עַל הֶחָבִיתִין שֶׁבָּאִים לוֹ עַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, וְלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְאַחְלוּפֵי לִקְנוֹת מִמִּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שְׁרִיָּתָן, אֲבָל אֵין מְקִלִּין כָּל כָּךְ לְבַשֵּׁל אוֹתָם בְּפֶסַח כְּדֵי לִשְׁתּוֹת מֵי בִּשּׁוּלָם בְּפֶסַח, לְפִי שֶׁעַל יְדֵי הַבִּשּׁוּל נִקְלָט טַעְמָם בַּמַּיִם יוֹתֵר מֵעַל יְדֵי שְׁרִיָּה. וּבִקְצָת מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בְּמֵי שְׁרִיָּתָן כְּמוֹ בְּמֵי בִּשּׁוּלָם, [אֶלָּא אִם כֵּן שְׁרָאָן וּבִשְּׁלָן (מה) קֹדֶם פֶּסַח], וְכֵן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יד) בְּשֵׁם הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה מַסְכִּים שֶׁלְּכַתְּחִלָּה נָכוֹן לְהַחְמִיר, וְעַל כֵּן טוֹב לְסַנֵּן הָרֹטֶב מִן הַפֵּרוֹת בְּעֶרֶב פֶּסַח קֹדֶם (מו) הַלַּיְלָה, דְּאָז אֲפִלּוּ הָיָה מְעַט קֶמַח נִדְבָּק עַל הַפֵּרוֹת וְנִתְעָרֵב בְּתוֹךְ הָרֹטֶב, (מז) בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים: **(כח) בְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְחָמֵץ.** כְּגוֹן שֶׁיָּדוּעַ לוֹ שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ בַּשֶּׁמֶשׁ אוֹ בַּתַּנּוּר לְאַחַר הֶכְשֵׁרוֹ: **(כט) וַאֲפִלּוּ לְהַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר.** כִּי יֵשׁ חֲשֶׁשׁ שֶׁמְּעָרְבִין בּוֹ קֶמַח. (מח) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאוֹתוֹ שֶׁאָנוּ קוֹרִין הוּ״ט צוּקֶע״ר שֶׁעָשׂוּי כְּכוֹבַע נִתְבָּרֵר עַל פִּי חֲקִירַת הָאֻמָּנִים שֶׁאֵין מְעָרְבִין בּוֹ קֶמַח, וּמִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ לְמָכְרוֹ לְכַתְּחִלָּה, [וּבְדִיעֲבַד מֻתָּר לְאַחַר הַפֶּסַח וְגַם בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן (מט) אוֹכְלִין אוֹתוֹ]. וְאוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּתַב הֶכְשֵׁר מֵהָרַב מִמְּקוֹם עֲשִׂיָּתוֹ נוֹהֲגִין לְאָכְלוֹ לְכַתְּחִלָּה, אָכֵן הַצּוּקֶע״ר (נ) שֶׁעָשׂוּי דַּק דַּק יֵשׁ בּוֹ יוֹתֵר חֲשֵׁשׁ חָמֵץ מִתַּעֲרוֹבוֹת קֶמַח וְאָסוּר לְהַשְׁהוֹתוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד שֶׁעָבַר וְהִשְׁהָה אוֹתָם (נא) מַשְׁמַע מֵאַחֲרוֹנִים דְּאֵין לֶאֱסֹר גַּם בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק טו) אוֹפַנֵּי הַהֶכְשֵׁר בָּזֶה לְעִנְיַן לְאָכְלוֹ לְכַתְּחִלָּה. וְדַע דְּמִינֵי בְּלִילוֹת צוּקֶע״ר שֶׁמְּחַפִּין בָּהֶם מִינֵי פֵּרוֹת וּבְשָׂמִים וְכָל שֶׁכֵּן אוֹתָן הָעֲשׂוּיִין כְּמִין חֲרָרוֹת קְטַנּוֹת מִבְּלִילוֹת צוּקֶע״ר, הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּוַדַּאי יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶם תַּעֲרֹבֶת חָמֵץ, וְאָסוּר לְהַשְׁהוֹת מִדִּינָא וְכָל שֶׁכֵּן לְאָכְלָם אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל גָּלֻיּוֹת: **(ל) וּבְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן.** שֶׁל גָּלֻיּוֹת, כֵּיוָן שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן לֹא מַחְמְרִינַן בַּדָּבָר, שֶׁאֵין בּוֹ רַק חֲשֶׁשׁ בְּעָלְמָא: **(לא) וְצוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל שֶׁאֵין בּוֹ וְכוּ׳.** אֵין זֶה (נב) הַצּוּקֶ״ר הַמְבֻשָּׁל הַנָּחְתָּךְ לַחֲתִיכוֹת שֶׁאָנוּ קוֹרִין צוּקֶ״ר קַנְדִּי״ל, (נג) דְּאוֹתוֹ יֵשׁ בָּהֶם חֲשֵׁשׁ חִמּוּץ יוֹתֵר וְאָסוּר לְהַשְׁהוֹתָם וְאֵין לְאָכְלָם אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן, אֶלָּא הוּא צוּקֶע״ר הַבָּא מִמְּדִינַת קַנְדִּיָּ״א וְהוּא כְּעֵין (נד) הוּ״ט צוּקֶע״ר שֶׁלָּנוּ, וְהָיָה בָּרוּר לָהֶם שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּם חֲשֵׁשׁ חִמּוּץ. וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁאָר יָמִים אֵין לְאָכְלָם כִּי אִם עַל יְדֵי הֶכְשֵׁר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ (נה) לְהָקֵל גַּם בִּבְלִילוֹת צוּקֶער. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאַף [דְּ]לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת צוּקֶע״ר קַנְדִּי״ל שֶׁלָּנוּ וּבְלִילוֹת צוּקֶע״ר, מִכָּל מָקוֹם אִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מה) הַגְּרַ״ז (סי״ח): **(מו)** פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ח): **(מז) וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהָקֵל לְהַנִּיחַ לִשְׁרוֹת גַּם בְּפֶסַח אֵין לִמְחוֹת בְּיָדָם,** דְּהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) שֶׁמֵּקֵל בָּזֶה: **(מח)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְטַ״ז (סק״ח) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כא) וּבֵית מֵאִיר וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(מט)** טַ״ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נ)** חֹק יַעֲקֹב (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נא)** חֹק יַעֲקֹב (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נב)** טַ״ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נג) שֶׁמְּבַשְּׁלִין אוֹתָם בְּיוֹרוֹת חֲמוּצוֹת** [טַ״ז (שם)]: **(נד) וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (א״א סק״ט) **שֶׁכָּתַב דְּחוֹלָה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה מֻתָּר לְאָכְלוֹ אִם אֵין לוֹ צוּקֶר אַחֵר:** **(נה)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה) וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ח) וְהַגְּרָ״א:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ט טור בְּשֵׁם הָרִי״ף (יב.) וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ (ה״ח).

חֲשַׁשׁ חִמּוּץ (מהרי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח)). (לב) וְהַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל (לג) כַּרְכֹּם שֶׁקּוֹרִין (טז) זַפְרִי״ן (לד) אוֹ נֶעגְלֶי״ךְ (מהרי״ל (סס)), (לה) מִיהוּ אֵינָן אוֹסְרִין (יז) תַּעֲרָבְתָּן וְכֵן נִרְאֶה לִי: **ט** ט**תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל וְנִמְצְאוּ בּוֹ שְׁעוֹרִים אוֹ חִטִּים, (לו) * אִם נִתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ * הֲרֵי כָּל הַתַּבְשִׁיל (לז) אָסוּר, וְאִם לֹא נִתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ, הַתַּבְשִׁיל מֻתָּר.** הַגָּהּ: וְאֵין הַמִּנְהָג כֵּן, (לח) אֶלָּא אוֹסְרִים (יח) הַכֹּל בְּמַשֶּׁהוּ (לט) * אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּקְּעוּ. **וְאוֹתָם חִטִּים**

בְּאֵר הֵיטֵב

מִצּוּקֶ״ר שֶׁקּוֹרִין שְׂרָאפִּ״י אוֹ לַאטְוַוארִי״ג נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר בְּנֵי חִיָּיא (הגב״י סק״א): (טז) **זַפְרִי״ן.** וְכָתַב בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), וְטוֹבָא״ק דָּרֶךְ לִשְׁרוֹתוֹ בְּשֵׁכָר וְצָרִיךְ לְסָגְרוֹ בְּחֶדֶר אוֹ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה לְפָנָיו, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּכַרְכֹּם, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ״א (ס״ק נא) מִדִּין כָּלִים הַצְּבוּעִים בְּכַרְכֹּם שֶׁאֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּפֶסַח: (יז) **תַּעֲרָבְתָּן.** קָאֵי עַל כָּל הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה, וַאֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים גַּם כֵּן שָׁרֵי. וּבְצוּקֶ״ר גַּם כֵּן אֵין לֶאֱסֹר הַתַּעֲרֹבֶת אֲפִלּוּ בְּמִינֵי בְּלִילוֹת צוּקֶ״ר, בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁכָּתַב הָרַמְ״א, וְלָכֵן יֵשׁ לִזָּהֵר וְכוּ׳ אוֹ גְּשָׁמִים מְזַלְּפִין עַל הַחִטִּים, נְקַט אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא דְּמִסְּתָמָא לוֹקְחִין חִטִּים לְמִצָּה אֲבָל הוּא הַדִּין כָּל מִינֵי דָּגָן. וְדַע עוֹד דִּבְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב האגור) **אִיתָא דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין שְׁרִיָּה מְרֻבָּה לִזְלִיפָה מוּעָטֶת, אָכֵן הַמְחַבֵּר סָתַם בָּזֶה,** וְכָתַב הַטַּ״ז (שם) דְּמִדְּהָעְתִּיק הַמְחַבֵּר שִׁיטַת רַבֵּנוּ אֶפְרַיִם דְּלָכֵן אֵין צָרִיךְ בִּקּוּעַ מִשּׁוּם דְּמֵינַח נָיְיחִי, (וּלְדִידֵיהּ אֵין צָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין זְלִיפָה מוּעָטֶת לִמְרֻבָּה), **שְׁמַע מִנֵּהּ דְּאַף זְלִיפָה מוּעָטֶת אוֹסֵר. וְהָעְתִּיקוֹ הַגְּרַ״ז** (ס״ח) **וְכֵן הָעְתַּקְתִּי בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ו), וְכִדְבָרָיו מָצָאתִי גַּם בַּבַּ״ח (ס״ה) וְהָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ב) הָעְתִּיקוֹ. **אָמְנָם בַּבַּ״ח מַשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ דְּרַק לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לִזָּהֵר בִּזְלִיפָה מוּעָטֶת שֶׁלֹּא לִקְנוֹתָם לְאָכְלָם בְּפֶסַח,** וְכֵן גַּם כֵּן דַּעַת הַפְּרִי חָדָשׁ שֶׁעַל מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְ״א, שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ וְכוּ׳ כִּי אָז אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּקְּעוּ אֲסוּרוֹת, כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, פֵּרוּשׁ כְּשֶׁיָּרְדוּ רֹב הַגְּשָׁמִים עַד שֶׁהַשֵּׂק הָיָה שָׁרוּי בְּמַיִם וְכוּ׳, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה פְּשִׁיטָא שֶׁיֵּשׁ לִזָּהֵר אֲפִלּוּ בִּזְלִיפָה מוּעָטֶת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּמַשְׁמַע בַּבֵּית מֵאִיר דִּבְדִיעֲבַד בִּמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה:**

ט * אִם נִתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ. אֲפִלּוּ סֶדֶק כָּל שֶׁהוּא [פְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״י)]:

*** הֲרֵי כָּל הַתַּבְשִׁיל אָסוּר.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּאָסוּר בַּהֲנָאָה, וְהוּא מִדִּבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים. **וּבֶאֱמֶת לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן בְּסָעִיף שֶׁאַחֲרֵי זֶה דְּמֻתָּר לִמְכֹּר לְנָכְרִי וְכוּ׳, הָכָא נַמִּי דִּכְוָתֵיהּ דְּמֻתָּר לִמְכֹּר הַתַּבְשִׁיל לְנָכְרִי, דְּאֵינָהּ נִמְכֶּרֶת בְּיוֹתֵר בִּשְׁבִיל פְּלִיטַת מַשֶּׁהוּ שֶׁנִּבְלַע מִן הַחִטָּה. וְאֵין לוֹמַר דְּהָכָא מַיְירֵי כְּשֶׁהַחִטָּה עֲדַיִן בְּתוֹכָהּ, דְּמִסּוֹף דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דִּבְרֵישָׁא אוֹסֵר הַתַּבְשִׁיל. אַף לְאַחַר שֶׁהֵסִיר לְהַחִטָּה מִמֶּנָּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

*** אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּקְּעוּ. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק לח) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַחֹק יַעֲקֹב.** וְהִנֵּה אַף דְּאֵיזֶה אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַטַּ״ז (ס״ק טו) לְדִינָא, מִכָּל מָקוֹם

וּכְהַאי גַּוְנָא, יֵשׁ לְהָקֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט״ו, עַיֵּן שָׁם. מִיהוּ בִּדְבַשׁ כָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה) דְּאִם נִתְעָרֵב מְעַט מִמֶּנּוּ בְּתַבְשִׁיל בְּפֶסַח אֵין לְאָסְרוֹ, מַשְׁמַע דְּאִם נִתְעָרֵב בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים אָסוּר, [וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב סָעִיף קָטָן ז׳ (אשל אברהם)], וְכֵן עִקָּר. אֲבָל בְּכַרְכֹּם וְאִינָךְ אֵין לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כג): **ט** (יח) **הַכֹּל.** הַכִּסּוּי וְהַכַּף וְגַם הַכֵּלִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶם, וְהוּא הַדִּין שְׁאָר תַּבְשִׁילִין שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהֶן מֵאוֹתוֹ תַּבְשִׁיל אוֹ הִשְׁתַּמְּשׁוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עָבַר וְהִשְׁהָה אוֹתָן א]אֵין לֶאֱסֹר אַחַר הַפֶּסַח דְּיֵשׁ כַּמָּה סְפֵקוֹת בָּזֶה, עַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כא): (לב) **וְהַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל וְכוּ׳.** אֲבָל לִשְׁהוֹתָן מֻתָּר: (לג) **כַּרְכֹּם.** שֶׁמְּזַיְּפִין אוֹתָן (טו) בְּסֹלֶת לְהַעֲמִיד מַרְאִיתוֹ וְכֵן מַנִּיחִין עָלָיו שְׂאוֹר לַחְזֹר לְמַרְאִיתוֹ. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאַף כַּרְכֹּם הַגָּדֵל בְּגִנַּת בֵּיתוֹ וְנִזְהָר בּוֹ מֵחָמֵץ נוֹהֲגִין בּוֹ אִסּוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן, שֶׁהַכַּרְכֹּם אֵינוֹ מָצוּי בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ וְיִסְבְּרוּ שֶׁהוּא כַּרְכֹּם הַבָּא מִמֶּרְחַקִּים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁאָר כָּל הַפֵּרוֹת שֶׁנִּתְיַבְּשׁוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל וְנִזְהָר בָּהֶם מֵחָמֵץ, שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין בָּהֶם לְמַרְאִית הָעַיִן לְפִי שֶׁהֵן מְצוּיִין וְהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁלִּפְעָמִים מְיַבְּשִׁין אוֹתָם עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל. עוֹד כָּתְבוּ כִּי הַטַּאבָּ״ק דָּרֶךְ לִשְׁרוֹתוֹ בְּשֵׁכָר בִּקְצָת מְקוֹמוֹת וְצָרִיךְ לְסָגְרוֹ בְּחֶדֶר אוֹ לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה לְפָנָיו, וְכֵן הַכַּרְכֹּם בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין בּוֹ אִסּוּר. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קכז ס״ג) שֶׁחָקַר אֵצֶל הָאֻמָּנִין שֶׁעוֹשִׂין שְׁנוּ״ף טַאבָּ״ק (דְּהַיְנוּ שֶׁשּׁוֹאֲפִין בַּחֹטֶם) מְלַחְלְחִים הַפֶּעקְ״ל טַאבָּ״ק בְּיֵין נֶסֶךְ, וְיָדוּעַ שֶׁיֵּין נֶסֶךְ אָסוּר בַּהֲנָאָה (טז) מִדִּינָא, וְאִם כֵּן רָאוּי לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִשְׁאֹף אוֹתוֹ טַאבָּ״ק אַף כָּל הַשָּׁנָה. וְהִנֵּה כָּל זֶה כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם בִּזְמַנּוֹ, אֲבָל עַתָּה יֵשׁ לַחְקֹר אֵצֶל הָאֻמָּנִין אִם עוֹשִׂין כֵּן: (לד) **אוֹ נֶעגְעֶלֶי״ךְ.** מִפְּנֵי שֶׁשּׁוֹרִין אוֹתָן בְּמֵי שְׂעוֹרִין קֹדֶם שֶׁמְּיַבְּשִׁין אוֹתָן [דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה)]: (לה) **מִיהוּ אֵינָן אוֹסְרִין תַּעֲרָבְתָּן.** מִדְּסָתַם (טח) מַשְׁמַע אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים, (טט) וְקָאֵי עַל כָּל הַנַּ״ל בַּהַגָּ״הּ זוֹ, וְהַטַּעַם דְּלֹא מַחְמְרִינַן כָּל כָּךְ מֵחֲמַת חֲשָׁשׁ בְּעָלְמָא. (ס) מִיהוּ לְעִנְיַן דְּבַשׁ

(סח) וּבְלִילַת צוּקֶע״ר, יֵשׁ מַחְמִירִין לֶאֱסֹר אִם לֹא הָיָה שִׁשִּׁים בַּתַּבְשִׁיל נֶגְדּוֹ, (סט) וּמִכָּל מָקוֹם בִּמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה אוֹ מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל: **ט** (לו) **אִם נִתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ.** הִנֵּה בַּגְּמָרָא (מ.) אִיכָּא פְּלֻגְתָּא לְעִנְיַן לְתִיתַת שְׂעוֹרִין בְּמַיִם דְּיֵשׁ שֶׁסּוֹבְרִין דְּלֹא הָוֵי חָמֵץ עַד שֶׁיִּתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ, וְיֵשׁ שֶׁסּוֹבְרִין דְּאִם הֵם נְפוּחִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁקְּרוֹבִים לְהִתְבַּקֵּעַ גַּם כֵּן אֲסוּרִין. (סג) וְנָקְטִינַן לְחֻמְרָא לְעִנְיַן לְמֵיכַל אוֹתָם בְּעֵינַיְיהוּ דְּאָסוּר אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ, אֲבָל לְעִנְיַן לֶאֱסֹר הַתַּבְשִׁיל שֶׁנִּמְצְאוּ בּוֹ הַגַּרְעִינִין שֶׁהוּא רַק אִסּוּר מַשֶּׁהוּ דְּרַבָּנָן, נָקְטִינַן לְקֻלָּא דְּאֵין אוֹסְרִין עַד שֶׁיִּתְבַּקְּעוּ מַמָּשׁ. זֶהוּ בֵּאוּר דַּעַת הַמְחַבֵּר: (לז) **אָסוּר.** אֲפִלּוּ (סד) בַּהֲנָאָה. וְגַם כָּל (סה) הַכֵּלִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּם לְתַבְשִׁיל זֶה בְּעוֹדוֹ חַם שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ אֲסוּרִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּפֶסַח אֶלָּא צָרִיךְ לְהַצְנִיעָן עַד אַחַר הַפֶּסַח כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּרֵישׁ סִימָן תמ״ז (ס״א). וְאִם נִתְעָרֵב מְעַט מִתַּבְשִׁיל זֶה לְתַבְשִׁיל אַחֵר, (סו) גַּם אוֹתוֹ הַתַּבְשִׁיל אָסוּר, וְכֵן אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בַּכַּף שֶׁהֵגִיס בּוֹ בִּקְדֵרָה זוֹ לִקְדֵרָה אַחֶרֶת בְּעוֹדָהּ רוֹתֵחַ, (סז) גַּם כֵּן נֶאֱסָר הַכֹּל, דְּכֵיוָן דְּאִסּוּרוֹ בְּמַשֶּׁהוּ אָמְרִינַן דְּגַם כָּאן פּוֹלֵט מַשֶּׁהוּ: (לח) **אֶלָּא אוֹסְרִים הַכֹּל.** הַיְנוּ (סח) הַתַּבְשִׁיל וְגַם כָּל הַכֵּלִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ לְהַתַּבְשִׁיל, וְכַנַּ״ל לְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּנִתְבַּקְּעוּ. וְהִנֵּה דַּעַת הַטַּ״ז בְּסָעִיף קָטָן ט״ו דְּאָסוּר הַתַּבְשִׁיל אַף בַּהֲנָאָה, אָכֵן הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כו) וְעוֹד כַּמָּה (סט) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהַתִּיר עַל כָּל פָּנִים בַּהֲנָאָה: (לט) **אֲפִלּוּ לֹא**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ט) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה): (מ) וּמַה שֶׁנּוֹהֲגִין לְהָקֵל בִּסְתָם יַיִן, אֵינוֹ אֶלָּא מִטַּעַם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן קכ״ג (ס״א) [שָׁם בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכז ס״ג)]: (מא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מב) אַחֲרוֹנִים: (מג) עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם) שֶׁמְּפַקְפֵּק לְעִנְיַן דְּבַשׁ שֶׁלֹּא לְהַתִּיר בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים, וּבֶאֱמֶת לְפִי דְּבָרָיו הָיָה לוֹ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּכַרְכֹּם, דְּשָׁם בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה ובארוך ד״ה דבש) אַכַּרְכֹּם קָאֵי [וְכֵן מַתְמַהּ גַּם כֵּן הַמַּאֲמַר מָרְדְּכֵי (ס״ק יא)]. אָכֵן אַעִקָּרָא דְּדִינָא אָזְלִינָא דְּמַאי רְאָיָה הוּא מִדַּרְכֵי מֹשֶׁה, שֶׁזֶּה לְשׁוֹנוֹ בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ (שם) שֶׁלְּפָנֵינוּ, דִּכְדַאי הוּא הָרֹא״ש (בתשובה כלל כד סי׳ ו) לִסְמֹךְ עָלָיו בִּכְהַאי גַּוְנָא, כָּל שֶׁכֵּן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן תמ״ז (הארוך סוד״ה בשר) דִּלְעִנְיַן אִסּוּר מַשֶּׁהוּ דְּרַבָּנָן לֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּר בְּדִיעֲבַד, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וַהֲלֹא מִתְּחִלָּה כָּתַב דִּכְדַאי הוּא הָרֹא״ש וְכוּ׳, וְיָדוּעַ דְּהָרֹא״ש (שם) סוֹבֵר דְּלֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּר כְּלָל לֹא לְעִנְיַן דְּבַשׁ וְלֹא לְעִנְיַן כַּרְכֹּם, וּלְעִנְיַן תַּעֲרוֹבוֹת סוֹמְכִין עָלָיו, וּמַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ, כָּל שֶׁכֵּן וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּפְרָט דְּאִם הָיָה רַק אִסּוּר מַשֶּׁהוּ בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל. אֶלָּא הָאֱמֶת דִּבְדַרְכֵי מֹשֶׁה שֶׁלִּפְנֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא הָיָה כָּתוּב תֵּבַת כָּל שֶׁכֵּן, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א וּמַשְׁמַע שֶׁמַּחֲזִיק בְּשִׁיטַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁלֹּא לְהַתִּיר בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים וְהוּא מַחְמִיר בְּכָל דָּבָר, וּכְמוֹ שֶׁמְּפַקְפֵּק הַמַּאֲמַר מָרְדְּכֵי הַנַּ״ל דְּאִם נָבוֹא

לְהַחְמִיר צָרִיךְ לְהַחְמִיר בְּכָל דָּבָר. וּמִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה קָשֶׁה לְהַחְמִיר אַחֲרֵי דְּכָל הָאַחֲרוֹנִים הַקֵּלּוּ בָּזֶה: (סא) **כֵּן מַשְׁמַע מַחַיֵּי אָדָם** (שם), **עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁעַל פִּי רֹב יֵשׁ בּוֹ חָמֵץ גָּמוּר, וּלְדִידֵיהּ מִסְתַּבְּרָא שֶׁאָסוּר אֲפִלּוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת וְדֵי שֶׁנַּתִּיר בְּשִׁשִּׁים. וְעַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה** (ס״ז) **דְּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּצוּקֶער קַנְדִּיל שֶׁלָּנוּ דִּינוֹ כְּמוֹ בְּלִילַת צוּקֶער וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז** (ס״כ): (סב) מְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק יד) וְהַגְּרַ״ז (שם). וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יא): **ט** (סג) הָרִי״ף (יב.): (סד) אַחֲרוֹנִים: (סה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) בְּשֵׁם הַבַּ״ח (ס״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (סו) דְּהָוֵי לַח בְּלַח וּלְדִבְרֵי הַכֹּל אָסוּר: (סז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סי׳ תמז סק״א) **שֶׁכָּתַב דְּדַוְקָא בְּכַף יֵשׁ לְהַחְמִיר לֶאֱסֹר מִטַּעַם דְּאֵין לוֹ פְּלֵטָה מִגּוּפוֹ אוֹ לַח בְּלַח וְכַנַּ״ל, אֲבָל יָבֵשׁ שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ מַשֶּׁהוּ וְנִתְעָרְבוּ הַחֲתִיכוֹת וְיֵשׁ רֹב כְּנֶגְדּוֹ וּמַכִּיר הַחֲתִיכָה, הַשְּׁאָר מֻתָּר. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (א״א ריש סי׳ תמז) **שֶׁכָּתַב דְּבַהֲנָאָה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַתִּיר [וְכֵן הִסְכִּים בְּסֵפֶר תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה** (ח״ב סי׳ תמז ד״ה בט״ז סק״א)]. **וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד מְרֻבֶּה וּמְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, יֵשׁ לְהַתִּיר אֲפִלּוּ בַּאֲכִילָה:** (סח) שָׁם. **וְנִרְאֶה דְּבָזֶה אִם הֵגִיס בְּכַף מִקְדֵּרָה זוֹ לִקְעָרָה שֶׁהִיא כְּלִי שֵׁנִי, אֵין לְהַחְמִיר אַף אִם הַיָּד סוֹלֶדֶת, כֵּיוָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג:** (סט) בִּגְדֵי יָשֵׁע (על מג״א ס״ק יב) וְהַגְּרַ״ז (סכ״ה) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק יז):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״כ) כתב שאם עבר והשהה אותם עד לאחר הפסח יש להתירם בהנאה, ובמקום הפסד מרובה יש להתיר אפילו באכילה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah